

De aanwezigheid van de penseelkrab *Hemigrapsus takanoi* en de blaasjeskrab *Hemigrapsus sanguineus* in Nieuwpoort-Bad

Filip Nuyttens, Georges Versele en Marie-Ange Loones

Het artikel van Emmanuel Dumoulin over *Hemigrapsus penicillatus* aan onze Noordzee (Dumoulin, 2004) en de melding van *Hemigrapsus penicillatus* in het artikel van Jonckheere & Haeyaert (2004) maakte ons al een tijdje nieuwsgierig om op zoek te gaan naar deze krabben in Nieuwpoort-Bad.

Marie-Ange Loones zag op een schelpenwandeling in augustus 2006 enkele *H. penicillatus* (correcte naam nu *H. takanoi*, zie in dit nr. d'Udekem d'Acoz, 2006), ook penseelkrabbetjes genoemd, op een strandhoofd. Alle drie samen deden wij eind augustus al vlug een poging om de biotoopgrootte te bepalen van deze krabben.

Het penseelkrabbetje werd tussen mosselkluiten op de drie strandhoofden en het Wester- en Oosterstaketsel van Nieuwpoort-Bad aangetroffen.

Op de Westeroever (overzijde van het natuurreservaat IJzermonding) vonden we het penseelkrabbetje tussen losliggende stenen en wieren aan de vaargeulwand en op aanmeerkades waar men boten reinigt van hun aangroeilaag.

Op de slipway van de VVW jachtclub werd bij laagtij eveneens tussen losliggende stenen en slib het penseelkrabbetje massaal aangetroffen. Tussen de spleten in de betegeling van de slipway werd een verzwakt volwassen mannetje gevonden. Hierdoor werd bevestigd dat ze zich zelfs in het uitgesproken brakwater van de jachthaven vestigen.

Op de strandpalen voor het strandreservaat van de IJzermonding vonden we eveneens het penseelkrabbetje.

Zowel op de strandhoofden als op de palen werden vooral juveniele diertjes aangetroffen. Toch blijkt klein van formaat blijkbaar niet onmiddellijk juveniel daar er vrouwelijke exemplaren werden aangetroffen van 7 mm carpaalbreedte met eitjes.

Naast penseelkrab *Hemigrapsus takanoi* werd ook strandkrab *Carcinus maenas* en gewone zwemkrab *Liocarcinus holsatus* gevonden. De harige porseleinkrab *Porcellana platycheles* was eveneens talrijk.

Tijdens de leuke after-Damgan fuif van de Strandwerkgroep, vertelde Cédric d'Udekem d'Acoz dat de blaasjeskrab *Hemigrapsus sanguineus* ook kon voorkomen. Meer dan zo'n sein hadden wij drie niet nodig om opnieuw op stap te gaan.

Op zondagmiddag 3 september 2006, ondertussen bekomen van het effect van de fuif (reünie van de meerdaagse buitenlandse reis), werden in een blazende storm basaltblokken gekeerd in de spatwaterzone van het strandhoofd 2 te Nieuwpoort.

Warempel, na enkele blokken had Georges er eentje vast. Marie-Ange en Filip vonden dat zij niet mochten onderdoen en vonden ook enkele exemplaren.

Hierna volgt een overzicht van de vondsten.

19 augustus 2006 - strandhoofd 3 (nummering van oost naar west):

- *Hemigrapsus takanoi* : twee mannetjes (5 & 10 mm), één vrouwtje van 13 mm en 8 exemplaren waarvan het geslacht niet werd bepaald, alle kleiner dan 5 mm.

19 augustus 2006 - staketsel west - vaargeul westkant:

- *Hemigrapsus takanoi* : tien mannetjes (tussen 8 en 21 mm), acht vrouwtjes (tussen 8 en 16 mm) waarvan 6 met eitjes

- *Carcinus maenas*: 7 exemplaren (tussen 7 en 12 mm), geslacht niet gekend

26 augustus 2006 - strandhoofd 2:

- *Hemigrapsus takanoi*: drie mannetjes van 8 tot 11 mm groot, twee van 7 mm en één van 5 mm, twee vrouwtjes (8 & 11 mm) beide met eitjes en 17 exemplaren van 3 mm en kleiner (geslacht niet bepaald)

27 augustus 2006 - slipway VVW - staketsel oost - palen IJzermonding:

- *Hemigrapsus takanoi*: vijf mannetjes tussen 3 en 27 mm groot, twee vrouwtjes van tussen 5 en 10 mm groot.

28 augustus 2006 - strandhoofd 3:

- *Hemigrapsus takanoi*: vierenveertig exemplaren van 1 tot 2 mm groot (geslacht niet bepaald)

- *Carcinus maenas*: zestien exemplaren van 1 tot 2 mm groot, vier van 5 mm groot en zeventien exemplaren van 6 mm en groter (geslacht niet bepaald)

- *Porcellana platycheles*: twee exemplaren van respectievelijk 3 en 7 mm groot.

03 september 2006 - strandhoofd 2:

- *Hemigrapsus sanguineus*: één exemplaar van 20 mm (mannetje), drie exemplaren van respectievelijk 7, 10 en 15 mm groot, allen vrouwtjes zonder eitjes.

08 september 2006 - staketsel west:

- *Hemigrapsus takanoi*: één vrouwelijk exemplaar van 8 mm met eitjes en dertien exemplaren tussen 7 en 13 mm groot waar van het geslacht niet werd bepaald;

- *Hemigrapsus sanguineus*: vier mannetjes tussen 8 en 15 mm groot en twee vrouwtjes van respectievelijk 8 en 9 mm groot.

Op 28 augustus 2006 werden een 30-tal mosselkluiten gevonden op het strandhoofd 3 wat nader bekeken. We vonden 69 kleine krabben (tot 5 mm) waarvan 49 penseelkrabben en 20 strandkrabben waar we eerder het omgekeerde hadden verwacht. We weten niet of daar conclusies kunnen uit getrokken worden.

Het is heel leuk om samen als vrienden op stap te gaan langs de waterlijn en het mariene milieu te observeren. Door samen te werken kwamen deze waarnemingen tot stand en hiermee ook dit artikeltje. Hopelijk inspireert het collega's strandwerkgroepers om allen of samen op zoek te gaan. Wij volgen onze populatie penseel- en blaasjeskrab verder op.

Zullen ze zoals in delen van de Verenigde Staten de gewone strandkrab verdrijven? De toekomst zal het uitwijzen.

Besluit

De massale vestiging van penseelkrabbetje *Hemigrapsus takanoi* (vroeger *H. penicillatus*) - voor Nieuwpoort-Bad tot in het brakwater van de jachthaven is een feit in augustus 2006.

De blaasjeskrab *Hemigrapsus sanguineum* komt vrij frequent voor op de spatwaterzone van de strandhoofden van Nieuwpoort-Bad in augustus 2006.

Summary

The authors searched in August 2006 for the presence of *Hemigrapsus* spec. in the region of Nieuwpoort (Belgium). The presence of a vast population of *Hemigrapsus takanoi* at Nieuwpoort beach is a fact, even along the hard banks of the river IJzer near the VVW marina. *Hemigrapsus sanguineum* occurs frequently in the saltwater spray area of grovnes at Nieuwpoort beach.

Literatuur

- DUMOULIN, E., 2004. Snelle areaaluitbreiding van het penseelkrabbetje *Hemigrapsus penicillatus* (De Haan,1835) langs de kusten van de Zuidelijke Bocht van de Noordzee, status van haar opmars in de Westerschelde en beschouwingen over de ecologie en het gedrag van de soort. De Strandvlo, 24(1): 5-35
- D'UDEKEM D'ACQZ, C., 2006. First record of the Asian shore crab *Hemigrapsus sanguineus* (De Haan,1835) in Belgium (Crustacea, Brachyura, Grapsioidea). De Strandvlo, 26 (3): 73-81
- JONCKHEERE, I., & M. HAEBYAERT, 2004. Kwallen aangespoeld op het strand van Nieuwpoort. De Strandvlo, 24(3/4): 122-123.

Henri Dunantstraat 53

B-8770 Izegem

Zeedijk 76/bus 6

B-8620 Nieuwpoort

Ramskapellestraat 44

B-8620 Ramskapelle